

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА

БРИГІНЕЦЬ АНДРІАНА ВАСИЛІВНА

УДК 347.73(477)

**ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНФІДЕНЦІЙНОСТІ
У ФІНАНСОВО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИНАХ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

**Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук**

Київ – 2018

Дисертацією є рукопис

Робота виконана у Науково-дослідному інституті публічного права

Науковий керівник

доктор юридичних наук, професор

Суббот Анатолій Іванович,

Київський міжнародний університет,

завідувач кафедри публічно-правових дисциплін

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, професор

Криницький Ігор Євгенович,

Полтавський юридичний інститут

Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого,

доцент кафедри кримінального та адміністративного права і процесу

доктор юридичних наук, доцент

Онщик Юрій Віталійович,

Академія праці, соціальних відносин і туризму,

завідувач кафедри конституційного,

адміністративного та господарського права

Захист відбудеться «11» квітня 2018 р. о «12⁰⁰» год. на засіданні спеціалізованої вченої ради К 26.503.01 у Науково-дослідному інституті публічного права за адресою: 03035, м. Київ, вул. Георгія Кірпи 2 А

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Науково-дослідного інституту публічного права за адресою: 03035, м. Київ, вул. Георгія Кірпи 2 А

Автореферат розісланий «7» березня 2018 р.

Учений секретар

спеціалізованої вченої ради

К. М. Куркова

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми дослідження. Одним з найважливіших напрямків інтеграції України до Європейського Союзу визначено створення ефективної системи правового забезпечення конфіденційності. На сьогоднішній день дані питання постають особливо гостро, адже правове регулювання конфіденційності у цілому, а також у фінансово-правових відносинах, зокрема, досліджено фрагментарно. Наявні зміни суспільних відносин зумовлюють появу нових критеріїв охорони конфіденційності, створення дієвих правових механізмів її захисту та реформування, удосконалення й приведення вітчизняного законодавства у відповідність до міжнародних стандартів. Вказане пояснюється тим, що правове забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах у нашій державі перебуває на затяжному етапі становлення, а її дослідники – у стані постійного активного наукового пошуку. Низька наукова опрацьованість даної проблематики фахівцями фінансового права не сприяє виробленню уніфікованого законодавчого підходу до упорядкування відповідних суспільних відносин. За міжнародними рейтинговими показниками першу позицію за порушення конфіденційності інформації протягом 2017 року традиційно зайняли Сполучені Штати Америки, Україна у даному списку знаходиться на п'ятому місці. Аналітичний центр компанії InfoWatch щорічно представляє звіт про дослідження інцидентів, пов'язаних з несанкціонованим витоком інформації. Відтак, за 2012 рік зареєстровано 934 випадки витоку інформації, за 2013 рік – 1143, за 2014 рік – 1395, за 2015 рік – 1505, за 2016 рік – 1556, за 2017 рік – 1603. З кожним роком показники витоку інформації зростають, проте законодавець відповідних заходів реагування не здійснює. За статистичними даними цієї ж компанії імовірність порушення конфіденційності інформації (у тому числі, бюджетної, податкової, банківської, комерційної (фінансово-комерційної) та валютної конфіденційності), постійно перевищує 50 %. У Західній Європі та США загальновідомим є факт розорення юридичної особи протягом одного місяця після втрати лише 20 % конфіденційності інформації¹.

Сучасний стан правового забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах в Україні є вкрай незадовільним, існуюча система нормативно-правових актів містить норми, зміст яких має наявні суперечності та неузгодженості, що зумовлює нестабільність національного законодавства і не сприяє розвитку досліджуваної сфери. Важливою умовою успішної реалізації правового забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах є його вдосконалення на основі позитивного досвіду економічно розвинених держав. Дослідження проблемних питань регулювання конфіденційності у фінансово-правових відносинах є однією з найактуальніших векторів розвитку вітчизняного права сучасного періоду.

У незалежній Україні прийнято чимало законодавчих актів, за допомогою яких здійснюється регулювання конфіденційності у фінансово-правових відносинах.

¹ Отчет об исследовании утечек информации за 2017 год. URL: <https://www.info-watch.ru/analytics/reports>.

До них відносяться: Конституція України; Бюджетний, Податковий, Кримінальний кодекси України; закони України: «Про інформацію», «Про банки і банківську діяльність», «Про державну таємницю», «Про науково-технічну інформацію», «Про доступ до публічної інформації»; Декрет Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю». Також до основоположних нормативно-правових актів у даній сфері належать: Концепція Національної програми інформатизації, Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні, Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020». Вищезгадані та інші правові джерела заклали підвалини для організації регулювання конфіденційності у фінансово-правових відносинах.

Зв'язок теми дисертації із сучасними дослідженнями. В Україні виконано значну кількість наукових праць, присвячених окремим питанням регулювання конфіденційності. Науково-теоретичну основу представленої роботи утворюють праці провідних фахівців у галузі юриспруденції, зокрема: С. С. Алексєєва, Г. О. Андрощука, О. М. Бандурки, А. І. Берлача, В. Т. Білоуса, Л. К. Воронової, В. В. Галуцька, Д. О. Гетманцева, О. О. Дмитрик, Є. Ф. Збінського, Ю. Ю. Казакова, Р. А. Калюжного, Т. О. Коломоєць, М. В. Корнієнка, І. Є. Криницького, М. П. Кучерявенка, О. А. Мандзюка, А. І. Марущака, Ю. В. Носіка, Ю. В. Оніщика, О. П. Орлюк, Н. Ю. Пришви, О. Е. Радутного, Л. А. Савченко, Г. О. Слядневої, О. В. Солдатенко, А. І. Суббота, Л. Д. Топалової, Т. О. Чернадчук та інших.

У процесі дослідження проаналізовано ідеї та положення вчених зарубіжних держав, а саме: С. М. Бурдова, Н. О. Жирнової, Н. В. Лісциної, К. О. Маркелової, О. М. Олейника, М. І. Паршукова, О. С. Соколової, А. В. Семашка, І. А. Яковлевої та інших.

У виконаних вітчизняних наукових дослідженнях зазначена проблематика аналізувалася опосередковано, без відповідного узагальнення та систематизації. Варто відзначити праці вчених Є. Ф. Збінського та Д. О. Гетманцева, які розглядали нормативно-правове регулювання податкової і банківської таємниць. У той же час, у вітчизняній науці фінансового, адміністративного та інформаційного права відсутні комплексні дослідження щодо правового забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах.

З урахуванням зазначеного не виникає сумнівів щодо актуальності обраної теми дослідження. Вкрай важливим є комплексне вирішення проблематики правового забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах та розроблення конструктивних пропозицій стосовно вдосконалення відповідної нормативно-правової бази.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація відповідає завданням і основним напрямкам Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», що схвалена Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/1215. Здійснене дослідження виконано відповідно до Указу Президента України від 1 травня 2014 р. № 449/2014 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 28 квітня 2014 р. «Про заходи щодо вдосконалення формування та реалізації державної політики у сфері інформаційної безпеки України», а також розпоряджень Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2010 р. № 2250-р

«Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні» та від 15 травня 2013 р. № 386-р «Про Стратегію розвитку інформаційного суспільства в Україні». Дисертаційне дослідження виконане відповідно до плану науково-дослідницької роботи Науково-дослідного інституту публічного права «Правове забезпечення прав, свобод та законних інтересів суб'єктів публічно-правових відносин» (номер державної реєстрації 0115U005495).

Мета і завдання дослідження. *Метою* роботи є поглиблення наукових знань на основі аналізу законодавства України, зарубіжного досвіду, нормотворчої та правозастосовної практики щодо розробки ефективної та дієвої системи правового забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах, для чого визначені наступні *завдання*:

- запропонувати сучасну парадигму правового забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах;

- розглянути формування та генезис конфіденційності у фінансово-правових відносинах, а також окреслити характерні особливості її становлення і функціонування в історичному розрізі;

- розкрити правові засади регулювання конфіденційності у процесі забезпечення фінансової безпеки держави;

- охарактеризувати основні прояви конфіденційності та їх місце у фінансово-правових відносинах через бюджетну, податкову, банківську, комерційну (фінансово-комерційну) та валютну конфіденційність, а також розкрити законодавчий інструментарій їх забезпечення;

- з'ясувати фінансово-правовий аспект юридичної відповідальності за порушення конфіденційності;

- проаналізувати зарубіжний досвід регулювання конфіденційності у фінансово-правових відносинах;

- визначити перспективи імплементації позитивного зарубіжного досвіду правового забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах;

- внести пропозиції до чинного законодавства для належного забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах.

Об'єкт дослідження – суспільні відносини у сфері правового забезпечення конфіденційності.

Предмет дослідження – правове забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах.

Методи дослідження обрані з урахуванням мети та завдань дослідження, його об'єкта і предмета. У ході дослідження використовувалися загальнонаукові та спеціальні методи юридичної науки. Дані методи у комплексі застосовувалися для вирішення поставлених задач та забезпечення достовірності отриманих результатів, висновків і рекомендацій. Базовою методологічною основою проведення дослідження є *діалектичний* метод (розділи 1-3). За допомогою *формально-догматичного* методу досліджувались особливості правового забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах (підрозділи 1.2, 2.1, 3.1). Логічні методи *аналізу* й *синтезу* використовувалися як основні при дослідженні законодавчих норм та для визначення основних підходів до розкриття конфіденційності у фінансово-правових відносинах

(підрозділи 1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1). Застосування *логічного* методу дозволило наповнити новим змістом такі дефініції, як: «конфіденційність», «бюджетна конфіденційність», «податкова конфіденційність», «банківська конфіденційність», «фінансово-комерційна конфіденційність», «валютна конфіденційність», «фінансові правовідносини», «фінансово-правова відповідальність» (підрозділи 1.1, 2.1, 2.2, 2.3). За допомогою *історико-правового* методу простежено розвиток правової думки щодо теоретико-правових основ дослідження конфіденційності та її основних проявів у фінансово-правових відносинах (підрозділи 1.1, 2.1). *Системно-структурований* метод дав можливість проаналізувати особливості фундаментальних підходів до дослідження конфіденційності у фінансово-правових відносинах (підрозділи 2.1, 2.2, 2.3). Використання *порівняльно-правового* методу дало змогу врахувати тенденції розвитку проблем реалізації правового забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах з урахуванням зарубіжного досвіду (підрозділи 3.1, 3.2). Метод *тлумачення* застосовувався для з'ясування змісту норм Конституції України і нормативно-правових актів, що забезпечують конфіденційність та її основні прояви у фінансово-правових відносинах (підрозділи 1.2, 2.2).

Емпіричну основу дослідження становлять статистичні матеріали, які характеризують стан конфіденційності у світі, політико-правова публіцистика, довідкові видання, наукові видання, результати аналізу державних програм.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що дисертація є першим у сучасній вітчизняній правовій науці комплексним дослідженням, яке вирішує науково-практичне завдання з визначення парадигми правового забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах. У результаті дослідження сформульовано й обґрунтовано низку нових положень, які мають важливе теоретичне та практичне значення для подальшого успішного розвитку правової держави, зокрема:

уперше:

– запропоновано сучасну парадигму правового забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах, сутність якої розкривається через бюджетну, податкову, банківську, комерційну (фінансово-комерційну) та валютну конфіденційність, що полягає у запровадженні нових теоретико-правових і практичних підходів до вивчення даного феномену, його проявів і системи правового регулювання;

– розроблено авторський підхід стосовно розв'язання завдань правового забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах, у тому числі, шляхом прийняття та введення у дію запропонованого проекту Закону України «Про конфіденційність у фінансово-правових відносинах», в основу якого покладено заповнення та усунення правових прогалів і колізій у даній сфері;

– сформульовано авторську позицію розуміння поняття «конфіденційність у фінансово-правових відносинах» у вузькому та широкому значенні;

– виокремлено основні положення правового забезпечення бюджетної, податкової, банківської, комерційної (фінансово-комерційної) та валютної конфіденційності у фінансово-правових відносинах, а також обґрунтовано наукову позицію щодо визначення сутності й місця комерційної (фінансово-комерційної) та банківської конфіденційності у публічно-правових відносинах;

удосконалено:

– систематизацію понятійно-категоріального апарату щодо основних проявів конфіденційності у фінансово-правових відносинах, а саме: бюджетну, податкову, банківську, комерційну (фінансово-комерційну) та валютну конфіденційність, визначено особливості їх правового забезпечення, а також наповнено новим змістом дефініції «конфіденційність», «конфіденційність інформації», «бюджетна конфіденційність», «податкова конфіденційність», «банківська конфіденційність», «фінансово-комерційна конфіденційність», «валютна конфіденційність», «фінансові правовідносини», «фінансово-правова відповідальність»;

– розуміння формування та генезису інституту конфіденційності у фінансовій сфері, запропоновано науково обґрунтовану періодизацію становлення, розвитку і функціонування конфіденційності в історичній ретроспективі, що складається з чотирьох етапів;

– законодавчий інструментарій забезпечення основних проявів конфіденційності у фінансово-правових відносинах;

– підхід стосовно доцільності використання та впровадження позитивного зарубіжного досвіду правового забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах у нашій державі;

отримали подальшого розвитку:

– наукові уявлення щодо правових засад конфіденційності у процесі забезпечення фінансової безпеки держави;

– питання фінансово-правового аспекту юридичної відповідальності за порушення конфіденційності;

– застосування комплексного підходу до визначення способу удосконалення правового забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах на основі позитивного зарубіжного досвіду.

Особистий внесок здобувача. Дисертація виконана здобувачем самостійно. Усі сформульовані положення та висновки є результатом особистих досліджень дисертанта. Ідеї, положення чи гіпотези інших авторів мають відповідні посилання і використані лише для підкріплення позицій здобувача або відповідної наукової полеміки. У співавторстві написано та опубліковано дві наукові статті: «Теоретико-правові основи дослідження проблем безпеки держави» (здобувачем розкрито історичні питання формування та становлення безпеки держави, обсяг – 0,35 д.а.), «Правовые особенности функционирования и развития безопасности государства» (здобувачем визначені основні аспекти правового забезпечення безпеки держави на сучасному етапі її розвитку, обсяг – 0,3 д.а.). У дисертації розробки, що належать співавторам не використовувалися.

Практичне значення отриманих результатів. Дисертаційне дослідження має теоретичне та практичне значення, більшість сформульованих у ньому теоретичних положень, висновків і пропозицій використані у різних сферах діяльності, зокрема, у:

– *науково-дослідній сфері* – при формуванні підходів дослідження принципів конфіденційності у процесі інформаційного забезпечення протидії корупції (акт впровадження Науково-дослідного центру проблем оподаткування

Національного університету ДПС України від 30 грудня 2015 р.), при проведенні загальнотеоретичних і галузевих досліджень, спрямованих на вирішення теоретико-логічних проблем науки адміністративного права (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права від 10 жовтня 2017 р.), під час проведення загальнотеоретичних та галузевих досліджень з питань правового забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах (акт впровадження Національної академії внутрішніх справ від 17 жовтня 2017 р.);

– *навчальному процесі* – під час підготовки та проведення лекцій, семінарських і практичних занять із здобувачами вищої освіти з навчальних дисциплін: «Адміністративне право», «Фінансове право України», «Банківське право України», «Податкове право України» (акт впровадження Національної академії внутрішніх справ від 20 жовтня 2017 р.);

– *правотворчій діяльності* – при підготовці пропозицій щодо внесення змін до діючого законодавства України з метою вдосконалення правового забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах;

– *правозастосовній сфері* – для удосконалення практики та підвищення рівня правового забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах.

Апробація матеріалів дисертації. Основні результати дисертаційного дослідження оприлюднені у доповідях та виступах дисертанта, які отримали підтримку громадськості, опубліковані у матеріалах міжнародних і всеукраїнських наукових та науково-практичних конференцій, семінарів, круглих столів, зокрема: «Світовий досвід упровадження індикаторів результативності діяльності органів державної податкової служби» (м. Київ, 29 березня 2013 р.); «Громадське суспільство в Україні: проблеми забезпечення правотворчої діяльності» (м. Харків, 3-4 квітня 2015 р.); «Актуальні проблеми вдосконалення законодавства та правозастосування» (м. Запоріжжя, 23-24 жовтня 2015 р.); «Теорія і практика сучасної юриспруденції» (м. Київ, 11-12 грудня 2015 р.); «Сутність та значення впливу законодавства на розвиток суспільних відносин» (м. Одеса, 11-12 березня 2016 р.); «Актуальні питання реформування правової системи України» (м. Дніпро, 1-2 липня 2016 р.); «Право як ефективний суспільний регулятор» (м. Львів, 17-18 лютого 2017 р.).

Структура та обсяг дисертації відповідають предмету, меті, завданням та методології дослідження теми. Робота складається із вступу, трьох розділів, які містять сім підрозділів, загальних висновків, списку використаних джерел (335 найменувань на 28 сторінках) та трьох додатків. Загальний обсяг дисертації становить 233 сторінок, із них основного тексту 186 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** здійснено обґрунтування вибору теми дослідження; зазначено її актуальність та зв'язок з відповідними науковими програмами, планами і темами; визначено мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження; охарактеризовано обрані методи дослідження; вказано нормативну базу та емпіричну основу; представлено положення, що містять наукову новизну; наведено практичне значення отриманих

результатів, дані про апробацію матеріалів дисертації; структура та обсяг дослідження.

Розділ 1 «Теоретико-правові основи дослідження конфіденційності у фінансовій сфері» складається з двох підрозділів.

У підрозділі 1.1. *«Формування та генезис конфіденційності у фінансово-правових відносинах»* визначено, що виникнення та розвиток конфіденційності як економіко-правового феномену розпочинається із зародженням фінансових відносин на етапі формування державності. Обґрунтовано, що важливою рисою фінансових правовідносин є їх публічний характер. Утворення, зміна і припинення таких правовідносин безпосередньо пов'язані з фінансовою діяльністю держави. Становлення сучасного розуміння поняття «конфіденційність» відбувалося під впливом конкретних історичних періодів розвитку фінансово-інформаційного суспільства. Проаналізовано формування та генезис конфіденційності у фінансово-правових відносинах через призму властивостей зміни параметрів у часі та просторі. Поняття «конфіденційність у фінансово-правових відносинах» доцільно розглядати у вузькому та широкому значеннях. Запропоновано виділяти чотири етапи розвитку конфіденційності у фінансово-правових відносинах на території сучасної України.

Комплексний характер конфіденційності у фінансово-правових відносинах зумовлює наявність різних наукових підходів до тлумачення сутності цього поняття. Вважаємо, що розглядати її виключно у межах параметрів лише одного наукового підходу є помилковим, адже дана категорія багатогранна та досліджується як публічними, так і приватними галузями права. Таку ж думку розділяють і частина вчених, наукові погляди яких були опрацьовані. Важливим є врахування при визначенні сутності конфіденційності у фінансово-правових відносинах міжісторичного підходу. Даний підхід не лише полегшить процес ідентифікації чітких стратегічних пріоритетів та завдань збереження конфіденційності у фінансово-правових відносинах, але й дозволить сформувати ресурсну основу для побудови ефективної правової системи її забезпечення.

У підрозділі 1.2. *«Правові засади конфіденційності у процесі забезпечення фінансової безпеки держави»* встановлено, що сучасний стан безпеки держави нерозривно пов'язаний з масштабними інформаційними перетвореннями, що відбуваються, насамперед, у фінансовій сфері. Доведено, що у сучасних умовах розвитку фінансових правовідносин та посилення конкурентної боротьби, покращення гласних та негласних засобів і систем збору, обробки та накопичення інформації у сфері публічно-владного сектору особливої актуальності набувають питання законодавчого регулювання конфіденційності у фінансовій сфері.

Правову базу у сегменті забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах складають: Конституція України, Бюджетний, Податковий, Кримінальний кодекси України, а також ряд законів та підзаконних нормативно-правових актів. З'ясовано, що основоположним джерелом у інформаційно-правовому просторі виступає Закон України «Про інформацію». Проте, він не містить норм, які б закріплювали базові положення щодо регулювання інституту конфіденційності у фінансовій сфері. Цей закон прийнятий досить давно, тому, навіть з урахуванням усіх змін станом на сьогодні є морально застарілим.

Проведений аналіз вітчизняного законодавства дає змогу констатувати, що нормотворець поступово намагався, з кожним новим прийнятим правовим документом, на державному рівні закріпити окремі положення конфіденційності, що не завжди покращувало ситуацію, а іноді призводило до дублювання та множення уже діючих норм права. Частину важливих питань конфіденційності законодавець взагалі залишив поза увагою. Саме тому, упорядкувати існуючу фрагментарність чинної законодавчої бази, яка регулює забезпечення конфіденційності у фінансовій системі, з кожним роком стає все важче.

Розділ 2 «Сутність правового забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 2.1. *«Характеристика основних проявів конфіденційності та їх місця у фінансово-правових відносинах»* відзначено, що основними проявами конфіденційності у фінансово-правових відносинах виступають бюджетна, податкова, банківська, комерційна (фінансово-комерційна) та валютна конфіденційність. Їх першоосновою, звичайно, є інформація у фінансовій сфері. Даний підхід дозволяє визначити пріоритети подолання правових проблем у фінансово-правових відносинах.

Систематизовано понятійно-категоріальний апарат основних проявів конфіденційності у фінансово-правових відносинах, а також наповнено новим змістом дефініції «конфіденційність», «конфіденційність інформації», «фінансові правовідносини», «бюджетна конфіденційність», «податкова конфіденційність», «банківська конфіденційність», «фінансово-комерційна конфіденційність» та «валютна конфіденційність».

Встановлено, що вітчизняна правова доктрина не містить єдиного вираженого підходу до визначення сутності та місця комерційної (фінансово-комерційної) і банківської конфіденційності у фінансово-правових відносинах. Обґрунтовується авторський підхід стосовно публічно-правових аспектів регулювання вказаних проявів конфіденційності. Визначено, що становлення правового інституту комерційної (фінансово-комерційної) конфіденційності збігається з періодами розвитку вітчизняного фінансового права. Даний фактор свідчить про тісний взаємозв'язок фінансово-правових відносин та інституту комерційної (фінансово-комерційної) конфіденційності. Виявлено, що банківська конфіденційність виступає одним з провідних елементів фінансового розвитку держави та залучення інвестицій. З метою гарантування її стабільного і надійного функціонування та власного розвитку держава надає гарантії банківської діяльності, ключову роль серед яких посідає банківська конфіденційність.

Одним з найбільш важливих елементів сучасної парадигми конфіденційності у фінансово-правових відносинах є її система нормативно-правового, методологічного, організаційного та інформаційного забезпечення, яка створює передумови для розбудови в Україні демократичної, соціальної та правової держави, а також належного теоретичного забезпечення відповідних державотворчих і правотворчих процесів та явищ.

У підрозділі 2.2. *«Законодавчий інструментарій забезпечення основних проявів конфіденційності у фінансово-правових відносинах»* з'ясовано, що правове

забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах перебуває переважно у статичному положенні та не відповідає вимогам часу. Особливо негативно відображається відсутність систематизації та консолідації правової бази, що регулює основні прояви конфіденційності у фінансово-правових відносинах.

Законодавче забезпечення окремих проявів конфіденційності у фінансово-правових відносинах на сьогоднішній день недостатньо розроблене та потребує корегування. У першу чергу, це стосується бюджетної конфіденційності (Бюджетний кодекс України, закони України «Про Державний бюджет України» та «Про державну таємницю») і валютної конфіденційності (Декрет КМУ «Про систему валютного регулювання і валютного контролю», Постанова правління НБУ «Про затвердження Положення про порядок валютного регулювання та валютного контролю в особливий період»). Окремі положення податкової конфіденційності закріплені у Податковому кодексі України. Законодавець приділяє значну увагу закріпленню комерційної (фінансово-комерційної) конфіденційності (Цивільний та Господарський кодекси України, Постанова КМУ «Про перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці») та банківської конфіденційності (закони України «Про банки і банківську діяльність», «Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг», постанова правління Національного банку України «Про затвердження Правил зберігання, захисту, використання та розкриття банківської таємниці»).

Відзначено, що проблемними питаннями нормативно-правового регулювання конфіденційності та її основних проявів, якими виступають бюджетна, податкова, банківська, комерційна (фінансово-комерційна) та валютна конфіденційність у фінансово-правових відносинах, являються: неоднозначне трактування базових понять у різних законодавчих актах України; існування протиріч, правових прогалин та колізій, а також відсутність єдиного нормативно-правового документу, який би врегулював у повній мірі усі питання щодо існування вказаного правового інституту; відсутність дієвого організаційно-правового механізму забезпечення основних проявів конфіденційності. Зауважено, що вдосконалення законодавчого забезпечення основних проявів конфіденційності у фінансово-правових відносинах повинно базуватися на оптимальному поєднанні інтересів осіб та держави.

У підрозділі 2.3. «Юридична відповідальність за порушення конфіденційності: фінансово-правовий аспект» розкривається, що інститут юридичної відповідальності виступає фундаментальним правовим механізмом, основна мета якого полягає у тому, щоб забезпечувати захисну та охоронну дієвість права, вкрай необхідну на сучасному етапі розвитку конфіденційності, за порушення якої можуть наступати такі види юридичної відповідальності, як: адміністративна, фінансова, дисциплінарна, цивільна, кримінальна. Вид відповідальності, який настає за порушення конфіденційності, є реакцією держави на протиправну поведінку суб'єктів фінансових правовідносин. З'ясовано, що законодавець найбільшу увагу приділив закріпленню питань відповідальності за порушення податкової, банківської та комерційної (фінансово-комерційної) конфіденційності. При цьому існує значно менше норм законодавства, які визначають відповідальність за порушення валютної та бюджетної конфіденційності.

Виявлено, що відповідальність за правопорушення у сфері конфіденційності не лише має розцінюватись як інструмент урегулювання суспільних відносин у галузі фінансового права, а й повинна сприяти зміцненню публічно-правових відносин. Відтак, перспективними дослідженнями у даному напрямку є поглиблення інтеграції знань про конфіденційність, юридичну відповідальність за її порушення, а також введення у систему фінансового права відповідної термінології. Відзначено, що юридична відповідальність виконує функцію покарання правопорушника у сфері конфіденційності, вона має і превентивну функцію, яка передбачає зменшення відповідних правопорушень іншими суб'єктами у майбутньому. Фінансово-правовий аспект юридичної відповідальності являється складовою правовідносин, що виникають у зв'язку із вчиненням правопорушень у сфері конфіденційності. Вказані правовідносини формуються під час мобілізації, розподілу, перерозподілу та використання централізованих і децентралізованих фінансових ресурсів держави. Від імені держави орган державної влади відповідно до норм чинного законодавства приймає відповідне владне рішення, суть якого полягає у застосуванні заходів покарання до правопорушника.

Розділ 3 «Перспективи реформування вітчизняного правового забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах» складається з двох підрозділів.

У підрозділі 3.1. *«Зарубіжний досвід регулювання конфіденційності у фінансово-правових відносинах»* проведено аналіз зарубіжного законодавства щодо забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах та визначено, що доцільним є запозичення позитивного досвіду таких держав, як: Австрія, Білорусь, Велика Британія, Казахстан, Ліхтенштейн, Люксембург, РФ, США, Франція, ФРН, Швейцарія. Найбільш ефективним є, звичайно ж, досвід Швейцарії, яка за допомогою конституційно закріпленого гарантування захисту фінансово-правових відносин стала, практично, найбільш привабливою державою для зарубіжних інвестицій у фінансовий сектор економіки. Доведено, що питання регулювання конфіденційності є одним із центральних у законодавстві багатьох держав при забезпеченні власного фінансового достатку та національного благополуччя. У той же час, навіть у розвинених державах відсутня однозначна думка щодо фінансово-правового регулювання конфіденційності, саме тому, кожна з них у рамках своїх правових кордонів урегульовує окреслені правовідносини на базі відповідного законодавства.

Розробка та прийняття базових нормативно-правових актів у сфері регулювання конфіденційності у фінансово-правових відносинах у розвинених державах світу визначається як важлива та, у той же час, відповідальна діяльність. Дослідження зарубіжного законодавства та правових систем сучасності дозволяє зробити висновок про неоднозначне розуміння основних проявів конфіденційності у фінансово-правових відносинах, зокрема, таких категорій, як: бюджетна, податкова, банківська, комерційна (фінансово-комерційна) та валютна конфіденційність.

У підрозділі 3.2. *«Імплементція позитивного зарубіжного досвіду правового забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах»* визначено, що багато у чому дії кожної держави у сфері конфіденційності у фінансово-правових

відносинах визначаються з огляду на особливості національних правових систем, значення видів джерел права та практику законотворчості. Відповідно до форм зовнішнього вираження та систематизації правових норм, що регулюють відносини, пов'язані з конфіденційністю у фінансово-правових відносинах, у праві розвинених держав світу правову основу регулювання даних відносин складають: спеціальні нормативно-правові акти, що охоплюють більшість аспектів регламентації даних правовідносин; кодифіковані нормативно-правові акти, які закріплюють положення щодо регулювання таких правовідносин; локальні правові акти; правова доктрина; судові рішення зі схожих питань.

На основі використання зарубіжного досвіду обґрунтовано, що, реалізуючи комплексний та системний підхід до удосконалення чинного законодавства України у сфері забезпечення конфіденційності, необхідно прийняти відповідний базовий нормативно-правовий акт, яким має стати Закон України «Про конфіденційність у фінансово-правових відносинах», що утворить підґрунтя для формування даного сегмента та допоможе повноцінно реалізувати загальнодержавні інтереси у фінансовій сфері. Правовою підставою вищевказаного стає позитивний зарубіжний досвід згаданих розвинених держав, який являє собою особливий правовий порядок, встановлений державою і забезпечений нею шляхом роботи з інформацією конфіденційного характеру. Саме за допомогою імплементації позитивного зарубіжного досвіду правового забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах можливе покращення та приведення до європейських стандартів вітчизняного законодавства та побудови в Україні сучасної правової держави.

ВИСНОВКИ

У **висновках** дисертаційного дослідження обґрунтовано теоретичні узагальнення та вирішення наукового завдання визначення парадигми правового забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах та на основі позитивного зарубіжного досвіду розроблено авторські пропозиції удосконалення інституту конфіденційності. Основні з них полягають у наступному:

1. Проаналізовано формування та генезис конфіденційності у фінансово-правових відносинах, її місця у процесі забезпечення фінансової безпеки держави. Розглянуто сутнісні характеристики конфіденційності у цілому, а також у фінансовій сфері, зокрема, через призму властивостей зміни параметрів у просторі та часі, виділено два підходи: статичний та динамічний. Констатовано, що зараз в умовах поглиблення проблем не тільки політичного, але й економічного, правового та соціального характеру в Україні найбільш актуальним стає вирішення питання створення необхідних правових умов забезпечення фінансової безпеки держави шляхом належного врегулювання та ціленаправленого правового захисту інституту конфіденційності. Запропонована науково обґрунтована періодизація становлення, розвитку та функціонування конфіденційності в історичній ретроспективі на території сучасної України у межах чотирьох періодів: перший – початковий, другий – радянський, третій – відродження, четвертий – сучасний.

2. Розкрито правові засади регулювання конфіденційності у процесі забезпечення фінансової безпеки держави та встановлено, що стан правового забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах, який, незважаючи на перманентні заходи щодо внесення змін і доповнень до діючих та розробку нових законодавчих актів, являється недосконалим, що, у свою чергу, вкрай негативно впливає на забезпечення зміцнення конкурентоспроможності України, підвищення рівня її фінансового та економічного розвитку, залучення зовнішніх і внутрішніх інвестицій для покращення добробуту українського суспільства.

3. Запропоновано сучасну парадигму правового забезпечення конфіденційності, сутність якої розкривається у фінансово-правових відносинах через бюджетну, податкову, банківську, комерційну (фінансово-комерційну) та валютну конфіденційність, що полягає у нових теоретико-правових і практичних підходах до вивчення феномену конфіденційності, її проявів та системи її правового регулювання.

4. Охарактеризовано основні прояви конфіденційності у фінансово-правових відносинах, які виражаються через бюджетну, податкову, банківську, комерційну (фінансово-комерційну) та валютну конфіденційність. Визначено їх місце у фінансово-правових відносинах і встановлено, що законодавче забезпечення бюджетної, податкової, банківської, комерційної (фінансово-комерційної) та валютної конфіденційності базується на певному механізмі, яким виступає великий масив нормативно-правових актів, текст яких потребує усунення існуючих неузгодженостей і колізій. З метою подолання безсистемності та хаотичності правових норм, які регулюють основні прояви конфіденційності у фінансово-правових відносинах, доцільно звести їх у єдиний законодавчий акт.

5. Сформульовано авторську позицію щодо розуміння поняття «конфіденційність у фінансово-правових відносинах» у вузькій та широкій інтерпретації. У вузькому значенні конфіденційність у фінансово-правових відносинах виступає як особлива властивість інформації, що характеризується унеможливленням її публічності. У широкому її розумінні – це стан, який утворюється сукупністю способів та засобів захисту з метою збереження і використання інформації, що регламентується особливим порядком доступу до неї у встановлені терміни та для визначеного кола осіб.

6. Систематизовано понятійно-категоріальний апарат основних проявів конфіденційності у фінансово-правових відносинах, а саме: бюджетну, податкову, банківську, комерційну (фінансово-комерційну) та валютну конфіденційність, визначено особливості їх правового забезпечення, а також наповнено новим змістом дефініції «конфіденційність», «конфіденційність інформації», «бюджетна конфіденційність», «податкова конфіденційність», «банківська конфіденційність», «фінансово-комерційна конфіденційність», «валютна конфіденційність», «фінансові правовідносини», «фінансово-правова відповідальність».

7. Проаналізовано зарубіжний досвід правового забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах. Обґрунтовано, що у розвинених державах, у першу чергу, у тих, які входять до складу ЄС, сформульовано та застосовується більш досконале законодавство щодо забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах. З урахуванням зазначеного, доведено важливість

запозичення існуючого позитивного зарубіжного досвіду для покращення вітчизняного законодавства та формування його у відповідності до діючих світових стандартів регулювання інституту конфіденційності, які обумовлюються фінансовими глобалізаційними процесами, що відбуваються в усьому світі.

8. Визначено, що при розробці методології дослідження конфіденційності та її основних проявів у фінансово-правових відносинах, якими виступають бюджетна, податкова, банківська, комерційна (фінансово-комерційна) та валютна конфіденційність, слід урахувувати комплексність вказаних правовідносин, що утворюють дані підінститути, які полягають у антагонізмі приватно-правових та публічно-правових інтересів.

9. Встановлено, що за порушення конфіденційності у фінансово-правових відносинах можуть наступати такі види юридичної відповідальності, як: фінансова, адміністративна, цивільна, дисциплінарна, кримінальна. Особливу увагу серед вказаних видів відповідальності варто приділяти фінансово-правовій. Відзначимо, що фінансово-правова відповідальність виконує функцію покарання правопорушника у сфері конфіденційності. Також, вона має і превентивну функцію, яка передбачає зменшення відповідних правопорушень іншими суб'єктами у майбутньому. Фінансово-правова відповідальність являється складовою правовідносин, що виникають у зв'язку із вчиненням правопорушень у сфері конфіденційності та формуються під час мобілізації, розподілу, перерозподілу та використання централізованих і децентралізованих фінансових ресурсів держави на підставі прийняття відповідним органом державної влади від імені держави рішення, змістом якого є застосування до правопорушника заходів покарання, передбачених фінансово-правовими санкціями.

10. Охарактеризовано сутність комерційної (фінансово-комерційної) конфіденційності у фінансово-правових відносинах, а також визначено, що її становлення у нашій державі пов'язане зі складними періодами історії розвитку вітчизняної фінансової системи та нормативного забезпечення її функціонування. Активізація законодавчого процесу з формування правового інституту комерційної (фінансово-комерційної) конфіденційності збігається з періодами розвитку вітчизняного фінансового права. Даний фактор свідчить про тісний взаємозв'язок фінансово-правових відносин та інституту комерційної (фінансово-комерційної) конфіденційності. Система законодавства відносно комерційної (фінансово-комерційної) конфіденційності у фінансово-правових відносинах носить комплексний характер, оскільки, до її складу входять групи різних нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини з приводу комерційної (фінансово-комерційної) конфіденційності. Вони не порушують побудову основних галузевих нормативних актів та не виключаються з їх структури, об'єднуючись у системі права їх юридична сила та значення збільшуються, рівномірно розподіляючись між публічними та приватними галузями вітчизняного діючого законодавства.

11. Констатовано, що у наслідок досить активного розвитку вітчизняної банківської системи виникає низка прогалин у законодавчих актах, які регулюють окремі питання банківської діяльності, що призводить до поспішного і не завжди

коректного формулювання базових правових понять у цій галузі. До них відноситься і банківська конфіденційність. З'ясування юридичної сутності даної категорії важливо як з теоретичної, так і з практичної точок зору, оскільки, питання застосування правових норм, що забезпечують банківську конфіденційність, виникають постійно. Її місце визначено у публічно-правових відносинах у цілому та у фінансово-правових відносинах, зокрема. Виявлено, що банківська конфіденційність виступає одним з провідних елементів фінансового розвитку держави та залучення інвестицій. З метою гарантування стабільного і надійного її функціонування та власного розвитку держава надає гарантії банківської діяльності, ключову роль серед яких посідає банківська конфіденційність.

12. Розроблено та запропоновано проект Закону України «Про конфіденційність у фінансово-правових відносинах» для заповнення правового вакууму у сфері забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах. Вказаний закон має стати базовим у правовому забезпеченні конфіденційності у цілому та у фінансово-правових відносинах, зокрема, а також створити комплексне та системне підґрунтя для формування даного сегмента. Запропоновано у законі виділити ряд основних положень, якими будуть визначатися правові питання регулювання забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах та її основних проявів. Відповідно до положень нового базового закону, мають розроблятися й інші правові акти, а реалізація зазначених висновків та пропозицій має сприяти удосконаленню правового забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Bryhinets A. V. Legal basis of the constitutional institute in the process of providing of financial safety of the state. *Visegrad journal on human rights*. 2015. № 6/2. P. 134-138. (Словацька Республіка).
2. Бригінець А. В. Імплементация позитивного зарубіжного досвіду правового захисту комерційної таємниці у фінансово-правових відносинах. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2015. № 2. С. 89-93.
3. Бригінець А. В. Аналіз зарубіжного досвіду правового регулювання конфіденційності у фінансово-правових відносинах. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2015. Випуск 3 (9). Том 3. С. 145-152.
4. Бригінець А. В. Теоретико-правові основи дослідження проблем безпеки держави / А. В. Бригінець, О. О. Бригінець. *National law journal: theory and practice*. 2016. № 6 (22). С. 66-71. (Республіка Молдова).
5. Бригінець А. В. Правовые особенности функционирования и развития безопасности государства / А. В. Бригінец, А. А. Бригінец. *Leges si Viata*. 2016. № 12/3 (300). С. 15-18. (Республіка Молдова).
6. Бригінець А. В. Сутність комерційної таємниці та її роль у фінансово-правових відносинах. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. Випуск 2. Том 3. С. 207-212.

7. Бригінець А. В. Генезис та формування правового забезпечення інституту конфіденційності у фінансовій системі України. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2016. Випуск 2. Т. 3. С. 112-117.

8. Бригінець А. В. Імплементация позитивного досвіду Швейцарії по забезпеченню захисту банківської інформації у фінансово-правових відносинах. *Економіка. Фінанси. Право*. 2017. № 10/1. С. 16-20.

9. Бригінець А. В. Место банковской тайны в финансово-правовых отношениях. *Право и Закон*. 2017. № 3. С. 107-112. (Киргизька Республіка).

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

10. Китайгородська А. В. Захист інформації органів державної податкової служби як засіб підвищення ефективності управління у сфері оподаткування. *Світовий досвід упровадження індикаторів результативності діяльності органів державної податкової служби: матеріали науково-практичного круглого столу* (м. Київ, 29 берез. 2013 р.). Київ, 2013. С. 46-49.

11. Китайгородська А. В. Інформаційна безпека органів Державної фіскальної служби як засіб підвищення ефективності управління в сфері оподаткування. *Громадське суспільство в Україні: проблеми забезпечення правотворчої діяльності: матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (м. Харків, 3-4 квіт. 2015 р.). Харків, 2015. С. 99-101.

12. Бригінець А. В. Правове забезпечення розвитку інституту конфіденційності у фінансовій системі України. *Актуальні проблеми вдосконалення законодавства та правозастосування: матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (м. Запоріжжя, 23-24 жовт. 2015 р.). Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація «Істина», 2015. С. 74-76.

13. Бригінець А. В. Правовий режим захисту комерційної таємниці у фінансово-правових відносинах у розрізі зарубіжного законодавства. *Теорія і практика сучасної юриспруденції: матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (м. Київ, 11-12 груд. 2015 р.). Київ: Центр правових наукових досліджень, 2015. С. 116-118.

14. Бригінець А. В. Захист банківської таємниці: правовий аспект зарубіжного досвіду. *Сутність та значення впливу законодавства на розвиток суспільних відносин: матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (м. Одеса, 11-12 берез. 2016 р.). Одеса: ГО «Причорноморська фундація права», 2016. С. 62-65.

15. Бригінець А. В. Особливості правового забезпечення комерційної таємниці у фінансових правовідносинах. *Актуальні питання реформування правової системи України: матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (м. Дніпро, 1-2 лип. 2016 р.). Дніпро: ГО «Правовий світ», 2016. С. 47-49.

16. Бригінець А. В. Щодо законодавчого забезпечення банківської таємниці у сегменті фінансово-правових відносин. *Право як ефективний суспільний регулятор: матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (м. Львів, 17-18 лют. 2017 р.). Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2017. С. 66-68.

АНОТАЦІЯ

Бригінець А. В. Правове забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах. – *Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 «адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». – Науково-дослідний інститут публічного права, Київ, 2018.

Дисертація є комплексним науковим дослідженням, яке вирішує науково-практичне завдання удосконалення правового забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах.

Визначено сучасну парадигму сутності та значення правового забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах. На основі аналізу основних положень чинного законодавства у сфері забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах запропоновано розв'язання проблем теоретико-прикладного характеру.

Здійснено аналіз формування та генезису конфіденційності у фінансово-правових відносинах, а також розглянуто характерні особливості її становлення і функціонування в історичній ретроспективі. Досліджено сучасні наукові положення та на основі методологічних підходів сформульовано авторське бачення поняття конфіденційності у фінансово-правових відносинах у вузькому та широкому значенні. Охарактеризовано основні прояви конфіденційності та їх місце у фінансово-правових відносинах через бюджетну, податкову, банківську, комерційну (фінансово-комерційну) та валютну конфіденційність, а також розкрито законодавчий інструментарій їх забезпечення. З'ясовано фінансово-правовий аспект юридичної відповідальності за порушення конфіденційності. Проаналізовано зарубіжний досвід фінансово-правового регулювання конфіденційності та визначено перспективи його імплементації.

Для удосконалення правового забезпечення конфіденційності у фінансово-правових відносинах розроблено проект Закону України «Про конфіденційність у фінансово-правових відносинах», в основу якого покладено заповнення та усунення правових прогалин і колізій у даній сфері.

Ключові слова: конфіденційність, фінансово-правові відносини, правове забезпечення конфіденційності, бюджетна конфіденційність, податкова конфіденційність, фінансово-комерційна конфіденційність, банківська конфіденційність, валютна конфіденційність.

АННОТАЦИЯ

Бригинец А. В. Правовое обеспечение конфиденциальности в финансово-правовых отношениях. – *Квалификационный научный труд на правах рукописи.*

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 «административное право и процесс; финансовое право; информационное право». – Научно-исследовательский институт публичного права, Киев, 2018.

Диссертация является комплексным научным исследованием, которое решает научно-практическую задачу совершенствования правового обеспечения конфиденциальности в финансово-правовых отношениях.

В работе определена современная парадигма сущности и значения правового обеспечения конфиденциальности в финансово-правовых отношениях. На основе анализа основных положений действующего законодательства в сфере обеспечения конфиденциальности в финансово-правовых отношениях предложены решения проблем теоретико-прикладного характера.

Осуществлен анализ формирования и генезиса конфиденциальности в финансово-правовых отношениях, а также рассмотрены характерные особенности ее становления и функционирования в исторической ретроспективе. Исследованы современные научные положения и на основе методологических подходов сформулировано авторское видение понятия конфиденциальности в финансово-правовых отношениях в узком и широком значениях. Охарактеризованы основные проявления конфиденциальности и их место в финансово-правовых отношениях через бюджетную, налоговую, банковскую, коммерческую (финансово-коммерческую) и валютную конфиденциальность, а также раскрыт законодательный инструментарий их обеспечения. Выявлен финансово-правовой аспект юридической ответственности за нарушение конфиденциальности. Проанализирован зарубежный опыт финансово-правового регулирования конфиденциальности и определены перспективы его имплементации.

Для совершенствования правового обеспечения конфиденциальности в финансово-правовых отношениях разработан проект Закона Украины «О конфиденциальности в финансово-правовых отношениях», в основу которого заложено заполнение и устранение правовых пробелов и коллизий в данной сфере.

Ключевые слова: конфиденциальность, финансово-правовые отношения, правовое обеспечение конфиденциальности, бюджетная конфиденциальность, налоговая конфиденциальность, финансово-коммерческая конфиденциальность, банковская конфиденциальность, валютная конфиденциальность.

SUMMARY

Bryhinets A. V. Legal regulation of confidentiality in financial and legal relations. – *Qualifying scientific work, as a manuscript.*

Thesis for a Candidate Degree in Law, specialty 12.00.07 «Administrative law and process; financial law; information law». – Research Institute of Public Law, Kiev, 2018.

The dissertation is a complex scientific research, which solves the scientific and practical task of improving the legal security of confidentiality in financial and legal relations.

This thesis provides comprehensive insight into legal support of confidentiality in financial and legal relations with due account for upto-date research methods, achievements of domestic and foreign legal science as well as the norms of the current legislation of Ukraine and it defines perspective lines of its improvement. As a result of conducted research a number of new scientific provisions and conclusions proposed

personally by the defender of the thesis have been formulated.

Analysis of genesis and establishment of the institute of confidentiality in financial sector of Ukraine, its legal nature in the process of ensuring National financial security have been carried out. Generation of «confidentiality» concept in modern sense resulted from the influence of the specific historical periods and stages of the information society development. The author's scientifically grounded periodization of confidentiality generation and functioning within the territory of modern Ukraine consisting of four stages has been proposed.

Holistic character of confidentiality determines existence of various scientific approaches to interpretation of the essence of this concept. The essential characteristics of the institute of confidentiality in broad terms as well as within the financial sector, in particular, in terms of the features for change of the parameters in space and time have been considered and two approaches have been identified: static and dynamic.

Legal support of the proper level of confidentiality in financial and legal relations, despite constant changes and additions to the legislation remains imperfect which affects attraction of foreign and domestic investments to improve the welfare of the Ukrainian society. The effective strategy of the informational confidentiality must be based on clear and logic legislative framework, as well as on consistent support of its proper implementation level. Scientific knowledge has been deepened on the basis of the achievements of domestic jurisprudence, international experience, analysis of the Ukrainian legislation, norm setting and law enforcement practices in development of the effective and efficient system of legal support of confidentiality in financial and legal relations. The new paradigm of legal support of confidentiality has been proposed, the essence of which in financial and legal relations is disclosed through budgetary, tax, banking, commercial (financial and commercial) and monetary confidentiality that involve new theoretical, legal and practical approaches to study of the confidentiality phenomenon, its main manifestations and the system of legal regulation.

Conceptual and categorical framework of the main elements of confidentiality in financial and legal relations has been streamlined through its main manifestations, and the peculiarities of their legal support have been determined. Legal support of confidentiality in financial and legal relations is based on the certain mechanism, represented by sufficiently large selection of the laws and regulations. The definitions of «confidentiality», «confidentiality of information», «budgetary confidentiality», «tax confidentiality», «banking confidentiality», «financial and commercial confidentiality», «monetary confidentiality», «financial and legal relations», «financial and legal responsibility» have been improved. Interpretation of confidentiality in financial and legal relations has been formulated in narrow and wide explanation.

It has been established that the following types of legal responsibility can come for violation of confidentiality in financial and legal relations: financial, administrative, civil, disciplinary, criminal. The type of the responsibility that comes for violation of confidentiality is the response of the state to unlawful conduct of the subjects of financial legal relations. It has been clarified that the law-maker paid the most attention to consolidation of the issues of responsibility for violation of tax, banking and commercial (financial and commercial) confidentiality. There are noticeably less norms that establish

responsibility for violation of monetary and budget confidentiality.

Development and adoption of basic regulatory legal acts in the area of confidentiality regulation in financial and legal relations in the developed countries of the world is defined as important and, at the same time, responsible activity. When implementing a comprehensive and system-based approach to improve the current legislation of Ukraine in the area of ensuring confidentiality it is necessary to adopt the relevant basic law to form the basement for making up of this segment. The legal reason for the stated above is the successful foreign experience of the developed countries, in particular, such as: Austria, Finland, France, Germany, Luxembourg, Switzerland, the USA, the UK, and others.

To fill the legal vacuum in the area of ensuring confidentiality in financial and legal relations, the defender of the thesis developed and proposed the Draft Law of Ukraine «On confidentiality of information in financial and legal relations». The specified draft law should become the framework law in legal support of confidentiality in general and in financial and legal relations in particular, as well as it should establish a comprehensive and system-based fundamentals to build up this segment.

Keywords: financial and legal relations, legal support of confidentiality, budgetary confidentiality, tax confidentiality, financial and commercial confidentiality, banking confidentiality, monetary confidentiality.